

6 SEM FYUGP PSCC6B

2026

(May/June)

POLITICAL SCIENCE

(Core)

Paper : PSCC6B

(Contemporary Political Economy)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. তলত দিয়া প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া : 1×6=6

Answer the following questions :

- (a) ফ্রপদী উদাৰতাবাদৰ পিতৃ হিচাপে কাক গণ্য কৰা হয় ?
Who is considered as the father of
classical liberalism?
- (b) ৰাজনৈতিক অর্থনীতি সম্পৰ্কে গান্ধীবাদী দৃষ্টিভঙ্গীৰ এটা
মূল বৈশিষ্ট্য লিখা।
Write one basic feature of Gandhian
approach to political economy.
- (c) ভাৰতবৰ্ষত অৱস্থিত এটা বহুজাতিক নিগমৰ নাম লিখা।
Name one transnational corporation
located in India.
- (d) বৃহৎ নদীবান্ধৰ সৈতে জড়িত এটা পাৰিপাৰ্শ্বিক উদ্বেগৰ
বিষয়ে লিখা।
Mention one environmental concern
related to big dams.

(2)

(e) এটা গুরুত্বপূর্ণ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বিত্তীয় প্রতিষ্ঠান (IFI)ৰ নাম লিখা।

Name one major international financial institution.

(f) ভাৰত চৰকাৰে কোন চনত তথ্য-প্ৰযুক্তি আইনখন গ্ৰহণ কৰে?

In which year did the Government of India adopt the Information Technology Act?

2. তলত দিয়াসমূহৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখা : $3 \times 3 = 9$
Write short notes on the following :

(a) বাজ্ঞনৈতিক অৰ্থনীতিৰ মাৰ্ক্সবাদী দৃষ্টিভংগী
Marxist approach to political economy

(b) উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত বেচৰকাৰী সংস্থাসমূহৰ ভূমিকা
Role of Non-Governmental Organizations in development

(c) সংস্কৃতিৰ ওপৰত সংবাদমাধ্যম আৰু দূৰদৰ্শনৰ প্ৰভাৱ
Impact of media and television on culture

3. বাজ্ঞনৈতিক অৰ্থনীতি সম্পৰ্কীয় ধ্ৰুপদী উদাৰতাবাদী দৃষ্টিভংগীৰ সমালোচনাত্মক মূল্যায়ন আগবঢ়োৱা।

9

Make a critical evaluation of the classical liberal approach of political economy.

অথবা / Or

মাৰ্ক্সবাদী অৰ্থনৈতিক বিশ্লেষণৰ অন্যতম ধাৰণা 'ভিত্তি আৰু উপৰগাঁথনি' সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

Describe the 'base and superstructure' concept that forms an important element of Marxian economic interpretation.

26P/1180

(Continued)

(3)

4. সামন্তবাদৰ পৰা পুঁজিবাদলৈ হোৱা পৰিৱৰ্তনৰ ঐতিহাসিক প্ৰক্ৰিয়াটো আলোচনা কৰা। পুঁজিবাদী উৎপাদন পদ্ধতিৰ উত্থানৰ আঁৰত থকা মূল কাৰকসমূহ কি কি আছিল, আলোচনা কৰা।

5+4=9

Discuss the historical process of transformation from feudalism to capitalism. Discuss the key factors that led to the rise of the capitalist mode of production.

অথবা / Or

গোলকীকৰণৰ দিশত উন্নয়নশীল অৰ্থনীতিৰ উত্তৰণত আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নিগমসমূহৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

9

Discuss the role of transnational corporations in the transition of developing economies towards globalization.

5. তৃতীয় বিশ্ব দেশসমূহৰ উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত গোলকীয় অস্ত্ৰ বাণিজ্যৰ প্ৰভাৱ বিশ্লেষণ কৰা আৰু মানৱ উন্নয়নত ই সৃষ্টি কৰা বাধাসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

5+4=9

Analyze the impact of Global Arms Trade on the development of Third World nations and describe the hindrances it has created in human development.

অথবা / Or

পৰম্পৰাগত জ্ঞান ব্যৱস্থাৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু ইয়াৰ সংৰক্ষণ আৰু প্ৰসাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

4+5=9

Define traditional knowledge system and discuss the necessity of its preservation and expansion.

6. "উন্নয়নে প্ৰায়ে স্থানচ্যুতকৰণৰ সমস্যাৰ সৃষ্টি কৰে।" ভাৰতবৰ্ষত বৃহৎ নদীবান্ধ প্ৰকল্প আৰু গণ-আন্দোলনৰ প্ৰসংগত এই উক্তিটো মূল্যায়ন কৰা।

9

26P/1180

(Turn Over)

“Development often leads to displacement.”
Evaluate the statement with reference to big dam projects and people’s movements in India.

অথবা / Or

‘অংশগ্রহণমূলক উন্নয়ন’ ধাৰণাৰ সমালোচনাত্মক মূল্যায়ন কৰা।
গণ-আন্দোলনে কেনেদৰে উন্নয়নৰ ওপৰত পৰা নিয়ন্ত্ৰিত,
দৃষ্টিভংগী (top-down approach)ক প্ৰত্যাহ্বান জনাইছে?
আলোচনা কৰা। 3+6=9

Critically evaluate the concept of
‘participatory development’. How have
people’s movements challenged the top-down
approach to development? Discuss.

7. ৰাষ্ট্ৰীয় সাৰ্বভৌমত্ব আৰু গোলকীয় অৰ্থনীতিৰ ওপৰত
তথ্য-প্ৰযুক্তি বিপ্লৱৰ প্ৰভাৱ মূল্যায়ন কৰা। 5+4=9

Evaluate the impact of information
technology revolution on national sovereignty
and global economy.

অথবা / Or

নব্য উদাৰবাদী বিশ্বায়নে প্ৰান্তীয়/দুৰ্বল নৃগোষ্ঠীসমূহৰ বাবে
কিমানলৈকে এক ‘বিকাশৰ দ্বিধাদ্বন্দ্ব’ (development
dilemma) সৃষ্টি কৰে? যথাযথ যুক্তি তথা উদাহৰণৰ সৈতে
উত্তৰ দিয়া। 9

To what extent does neo-liberal globalization
create a ‘development dilemma’ for
marginalized ethnic groups? Substantiate
your answer with proper arguments and
examples.
